

Kristian Hvidt

Forsker, furie, frontkæmper

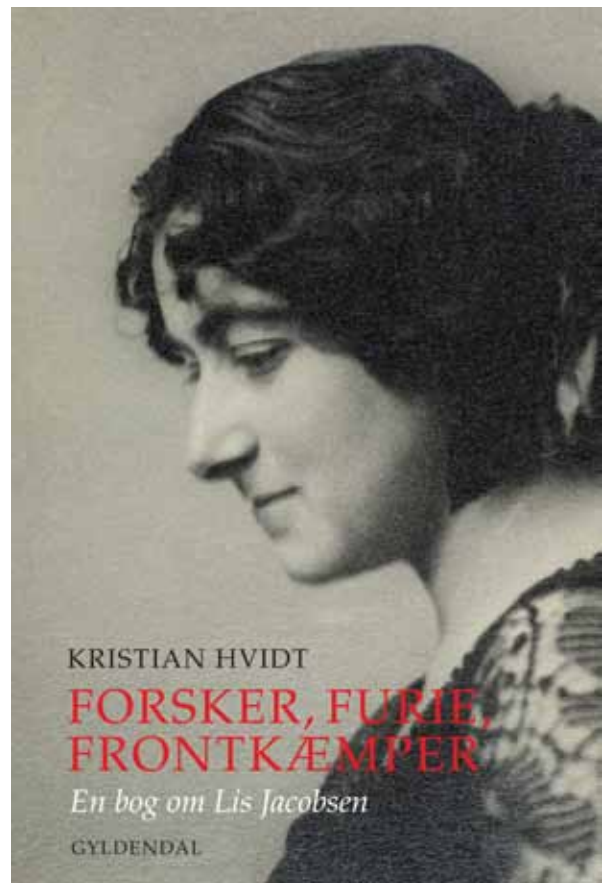
En bog om Lis Jacobsen

Gyldendal, 2012

Af Esther Kvetny Jarlov

I 1845 var 2% af den københavnske befolkning af jødisk herkomst, og kun ganske få jøder var på det tidspunkt indvandrere. Det var de store gamle familier, der prægede det jødiske miljø. En sådan familie var familien Rubin, og det var her, at Elisabeth Rubin blev født. Det var midt i Det Moderne Gennembrud og midt i det, der kan betegnes som et slags jødisk gennembrud. Unge jøder fik gode uddannelser, og man så nu også jøder, der kom fra simple håndværkerhjem, gå ind i erhvervsbranchen og i politik. Samtidig så man en stor gruppe jøder tage afstand fra den jødiske menighed, der på daværende tidspunkt var blevet meget konservativ. En af de jøder var Elisabeth Rubins far, Marcus Rubin. Egentlig ville han være historiker ligesom sin livslange ven Kristian Erslev, men han endte med at uddanne sig til statistiker, der var en relativ ny statsvidenskabelig uddannelse. Hjemmet var præget af lange videnskabelige samtaler med farens forskerkollegaer og ikke mindst brødrene Brandes, der skulle få en stor betydning i Elisabeth Rubins liv.

Tidligt fattede Elisabeth interesse for videnskaben, og det var også blandt akademikerne, at hun fandt sin mand, den østjyske bondesøn Jacob Peter Jacobsen. Det blev en stormende forelskelse, og det umage par flyttede sammen ind hos familien Rubin. Da Elisabeth og Jacob blev gift, valgte hun at ændre

sit navn til det ærkedanske, Lis Jacobsen. Jacob var filolog med fransk som hovedfag, og Lis valgte, inspireret af Jacob, at læse nordisk filologi på universi-

tetet. I 1910 skete det, der skulle blive en stor event i den københavnske presse: Lis Jacobsen forsvarede sin doktordisputats. Selv mente hun, at den store omtale skyldtes hendes grønne silkekjole i skønvirkestil med selvkomponeret doktorhat. Men det var nok snarere, fordi hun allerede gennem sit åbne og skrappe sind havde skabt sig et ry som en fremtrædende forsker. Hadet af nogle og elsket af andre. Derudover var hun ikke mindst kun den syvende i rækken af kvindelige doktorander.

Det var med inspiration hentet fra sin doktorafhandling, at hun i en alder af 29 år i 1911 fik idéen til det, der skulle blive et livslangt projekt for hende. Hun havde som andre forskere oplevet en barriere, når det kom til læsningen af de danske kilder, som på det tidspunkt var gamle pergamenter eller ældgamle originaler. Lis Jacobsen mente, at udforskningen af det danske sprog kun kunne forbedres, hvis kilderne blev let tilgængelige for forskerne. På opfordring fra sin nære bekendte Kristian Erslev stiftede Lis Jacobsen efterfølgende et nyt udgiver-selskab. Det blev til Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, som skulle sørge for udgivelsen af Lis' kolossale projekt.

Alt det forsøger Kristian Hvidt at komme omkring i sin bog om Lis Jacobsen. Og det er faktisk lykkedes rigtigt godt. Det er en meget kærlig skildring af Lis Jacobsen og en meget grundig gennemgang af tiden og miljøet omkring hende under Det Moderne Gennembrud og i årene efter. Man kan næsten lugte cigarerne og hønsekødssuppen fra de rubinske

stuer og høre Lis' skingre stemme, når hun går i rette med sine mandlige kollegaer. Man kan måske beskyldte Hvidt for at gøre det til en historiebog frem for en egentlig biografi om Lis Jacobsen. Det er den kronologiske opbygning en stærkt medvirkende faktor til. Men det fungerer, og vi kommer ikke uden om, at vi her vitterlig har at gøre med et stykke Danmarkshistorie.

Det er tydeligt, at Kristian Hvidt har haft adgang til meget materiale om Lis Jacobsen. Adskillige breve og dagbogsnotater er bevaret op til i dag. Det er bare desværre som om, Kristian Hvidt er så betaget af de spændende breve (og af Lis Jacobsen), at han ikke nænner at spare noget væk. Det kunne han med fordel have gjort, og på den måde lade de enkelte citater stå stærkere og give teksten et bedre "flow". Man bliver desværre fristet til at springe en del af dem over, som de står i bogen nu. Det er meget synd, for det er især her, at læseren får en fornemmelse af, hvor usædvanligt et menneske Lis Jacobsen var.

Denne kritik skal dog ikke overskygge, at Kristian Hvidt har formået at skrive en bog, der ikke kun er en skildring af en stærk og begavet kvinde, men også meget grundigt og malende fortæller om det miljø, hun befandt sig i: miljøet omkring brødrene Brandes, det jødiske barndomshjem og ikke mindst videnskaben, der sammen med hendes mand var hendes livs kærlighed. Jeg kan varmt anbefale denne skildring af en usædvanlig kvinde og et helt unikt stykke Danmarkshistorie.